Eerste Kamer der Staten-Generaal

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
Internet www.eerstekamer.nl

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer drs. A.G. Koenders
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

datum 6 oktober 2015
betreft Betere regelgeving voor betere resultaten - Een EU-agenda
ons kenmerk 157839.01u

Geachte heer Koenders,

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft op 30 juni en op 22 september 2015 de Europese Commissiemededeling: "Betere regelgeving voor betere resultaten - Een EU-agenda" besproken[1], evenals de bijbehorende documenten, waaronder de Mededeling Voorstel voor een interinstitutioneel akkoord over betere regelgeving, alsmede de hierop van toepassing zijnde BNC-fiches van de regering van 26 juni 2015.[2]

De leden van de **SP**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de BNC-fiches betreffende de Mededeling van de Europese Commissie "Betere regelgeving voor betere resultaten" en de Mededeling Voorstel voor een interinstitutioneel akkoord over betere regelgeving. Zij ondersteunen het streven naar betere regulering maar merken op dat dit lovenswaardige streven voorbijgaat aan de politieke hamvraag: beter voor wie en wat? De leden van de SP-fractie spreken hun hoop uit dat "beter" betekent: beter voor de maatschappij als geheel; voor het welzijn van de Europese burgers, en met respect voor de nationale democratie. Op basis van de mededeling en onderliggende documenten spreken de leden van de SP-fractie hun zorg uit dat dit niet het geval zal zijn en dat de agenda voor betere regelgeving met name ten goede zal komen aan machtige deelbelangen terwijl de democratische keuzevrijheid op het niveau van lidstaten verder ingeperkt dreigt te worden. De positieve appreciatie van de regering van dit Commissievoorstel delen de leden van de SP-fractie daarom vooralsnog niet. Zij zijn voor betere regelgeving en toetsing daarvan, maar hebben twijfels over hoe dat nu vorm krijgt met de huidige Commissievoorstellen. In dat licht hebben de leden van de SP-fractie nog een aantal vragen.

In het BNC-fiche betreffende de Mededeling "betere regelgeving" schrijft de regering dat in het voorliggende pakket "leidend is dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het primaat van de politiek". Naar oordeel van de leden van de SP-fractie bevat het pakket nu juist echter een aantal elementen die op zijn minst aanleiding geven tot de zorg dat dit primaat ondermijnd

[1] Mededeling van de Europese Commissie 'Betere regelgeving voor betere resultaten - Een EU-agenda', COM(2015)215, 19 mei 2015.
[2] Zie het edossier met nummer E150011 op www.europapoort.nl.

wordt. Om dezelfde reden twijfelen deze leden, in tegenstelling tot het oordeel van de regering, of dit voorstel en de bredere agenda wel de subsidiariteitstoets volledig zal kunnen doorstaan. In dat verband vragen de leden van de SP-fractie zich af hoe de regering de gevolgen van het huidige voorstel ziet voor de positie van de Europese Commissie en hoe die gevolgen zich dan verhouden tot het primaat van de politiek? Creëert dit niet een nieuwe bevoegdheid voor de Commissie en wordt haar rol daardoor niet nog verder versterkt, ook ten opzichte van andere instellingen en van de lidstaten? "Beter" of "goed" of minder "goed" is vooral een politiek oordeel: wie gaat dat oordeel dan voortaan geven? Naast de ongekozen Commissie wordt dat dan de ongekozen Regulatory Scrutiny Board, die beleidsinitiatieven – die mogelijk wel zouden kunnen rekenen op steun vanuit de lidstaten, of in overeenstemming zijn met democratische voorkeuren – in de kiem kan smoren op grond van bijvoorbeeld "kosten voor het bedrijfsleven"? Als het primaat van de politiek voorop blijft staan zou dan niet ook de politiek moeten afwegen of die kosten aanvaardbaar zijn of niet, en hoe die opwegen tegen de baten? Kan de regering uitleggen hoe zij dit ziet en hoe in haar ogen het primaat van de politiek dan toch onverkort gehandhaafd blijft?

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering in het BNC-fiche over het voorstel voor een interinstitutioneel akkoord over betere regelgeving het belang benadrukt dat een impact assessment een doorlopend proces is (niet alleen aan begin van wet- en regelgeving). Natuurlijk is het belangrijk dat instellingen altijd goed kijken naar de effecten van voorgestelde wetgeving, ook in termen van uitvoerbaarheid en andere aspecten van deugdelijkheid (bij uitstek ook een taak voor de Eerste Kamer). Echter, hebben de leden van de SP-fractie vragen over hoe dit het beste vorm gegeven kan worden, zonder het primaat van de politiek te ondermijnen. In dit verband willen deze leden de regering verzoeken om een nadere standpuntbepaling ten aanzien van de volgende specifieke passages uit de Mededeling.

"*In het bijzonder roepen wij het Europees Parlement en de Raad op:*

- *een effectbeoordeling uit te voeren betreffende elke substantiële wijziging die het Europees Parlement of de Raad voorstelt tijdens het wetgevingsproces. Wanneer het Europees Parlement en de Raad een akkoord bereiken dat aanzienlijk afwijkt van het oorspronkelijke voorstel van de Commissie, moeten zij nagaan welke economische, sociale en milieueffecten en gevolgen voor de regelgevingsdruk dat heeft, alvorens een definitieve beslissing te nemen"*
- *ermee in te stemmen dat elke instelling na elke substantiële wijziging van een voorstel van de Commissie een onafhankelijk panel mag verzoeken om een evaluatie van deze factoren. Een dergelijke evaluatie moet binnen een redelijke termijn worden afgerond en openbaar worden gemaakt en moet rekening houden met bestaande effectbeoordelingen. Elke instelling zou een lid van het panel aanwijzen, dat aantoonbaar over de vereiste specifieke deskundigheid beschikt, zich niet in een belangenconflict bevindt en onafhankelijk optreedt van de instelling die hem heeft aangewezen*"

Kan de regering zich vinden in bovenstaande oproepen? Wat zou er volgens de regering moeten gebeuren bij een negatieve uitkomst van een dergelijke effectbeoordeling? Moet het amendement / moeten de amendementen die hebben geleid tot een substantiële wijziging van het voorstel dan worden herschreven of ingetrokken? Ten aanzien van de mogelijke instelling van een panel door een van de instellingen, vragen de leden van de SP-fractie zich af of de

regering ook een standpunt heeft over wat er in het geval van een negatieve uitkomst van zo'n panel zou moeten gebeuren? En wat zijn de gevolgen hiervan voor de positie van het Europees Parlement en zijn amendementsrecht? Deelt de regering de zorgen van de leden van de SP-fractie dat dit recht met het voorstel de facto ingeperkt kan worden en daarmee het primaat van de politiek, in dit geval van de enige direct gekozen instelling, het Europees Parlement, aantast, en zo niet, waarom niet?

De regering stelt in het BNC-fiche dat "betere regelgeving de kwaliteit van een deugdelijk regelgevingskader [versterkt] dat (….) democratische legitimiteit bevordert en tegelijkertijd voldoende bescherming biedt voor burgers, werknemers en milieu". Kan de regering uitleggen in welke zin en op welke wijze het voorliggende Commissievoorstel de democratische legitimiteit bevordert? En kan de regering garanderen dat in geen van de lidstaten, dus ook niet in Nederland, als gevolg van de uitvoering van de betere-regelgeving-agenda het huidige niveau van bescherming achteruit zal gaan? Wat is in deze context de betekenis van het woord "voldoende"?

De leden van de SP-fractie zijn verheugd te constateren dat het kabinet zich in het BNC-fiche over het interinstitutioneel akkoord op het standpunt stelt dat het aan de lidstaten zelf is om te beoordelen of en hoe van hun vrijheid (krachtens de verdragen) gebruik te maken om verdergaande nationale maatregelen te nemen bij de uitvoering van EU-wetgeving. Dit gaat in tegen de wens van de Commissie, die oproept zoveel mogelijk af te zien van dergelijke "gold-plating". Kan de regering de leden van de SP-fractie informeren over de stand van zaken in dezen in de aanloop naar het interinstitutionele akkoord? Wat is het huidige krachtenveld in de onderhandelingen en hoe schat de regering de kans in dat haar voorkeur – om geen afspraken op EU-niveau hieromtrent te maken – gerealiseerd zal worden in het akkoord? Alhoewel het kabinet hecht aan de vrijheid van de nationale parlementen in dezen, onderschrijft zij tegelijkertijd het belang van een expliciete verantwoording hiervan (van maatregelen die boven het minimaal door de EU-richtlijn vereiste niveau uitstijgen). De leden van de SP-fractie delen het belang dat de regering hieraan hecht maar wat hen betreft geldt dit een verantwoordingsplicht van de regeringen van nationale lidstaten ten opzichte van hun nationale parlementen. De Commissie spreekt echter in haar Mededeling van een verantwoordingsplicht van de lidstaten, vermoedelijk ten opzichte van de Commissie of van de Regulatory Scrutiny Board. Mogen deze leden hieruit concluderen dat de regering het niet eens is met de Commissie op dit punt, dus dat het niet nodig is dat lidstaten over vermeend "onnodige gold-plating" uitleg geven over de redenen hiervoor? En kan de regering de Eerste Kamer informeren over de stand van zaken hieromtrent in het proces dat moet leiden tot het interinstitutioneel akkoord? Zal het kabinet zich actief verzetten tegen een dergelijke verantwoordingsplicht?

De leden van de SP-fractie zouden de regering ten slotte willen verzoeken de Eerste Kamer te informeren over de algemene stand van zaken betreffende het interinstitutionele akkoord. Bij de leden van de SP-fractie bestaan nog veel onduidelijkheden over het proces, de verwachte uitkomst en de precieze implicaties daarvan.

De commissie voor Europese Zaken ontvangt graag uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief de beantwoording van bovenstaande vragen.

Hoogachtend,

A. Elzinga
Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken